

SF's AFRIKA-POLITIK

Kun de numererede prioriterede krav på side 3-4 er vedtaget politik, mens de første siders introduktion rummer baggrund og analyse, som ligger bag prioriteringerne.

Afrika, vores nabo og nærområde, er et kontinent med en voldsom udvikling og endnu større udfordringer. Kontinentet hvor fattigdom og ulighed er størst, hvor der er allerflest børn og unge under 18 år, og 60% af afrikanerne er under 25 år. Det er samtidig det kontinent, der udleder mindst CO2 pr. indbygger, men er værst ramt af de klimaforandringer de rige lande er årsag til. Unge afrikanere migrerer til Europa drevet af jagten på et bedre liv, jaget væk af fattigdom og klimaskabte katastrofer, der ikke efterlader noget livsgrundlag. Nye lokale og internationalt forbundne terrorgrupper udgør en voksende trussel i lande, hvor staterne ikke er stærke nok til at beskytte sine borgere.

Den gamle verdensorden er under forandring og samtidigt har tilliden til Europa lidt skade og vi ses som dobbeltmoralske fordi:

- de rige lande ikke lever op til de løfter om klimabistand, som er aftalt i Parisaftalen mv.,
- de rige lande ragede til sig da COVID-19-vaccinerne blev fordelt, mens de fattigste lande med de dårligste sundhedssystemer blev forbigået
- Vestens opmærksomhed og omsorg i forbindelse med krigen i Ukraine i dag er langt større end det der er udvist over for Afrikas krige og konflikter – eller over for Israels måde at føre krig på i Gaza
- De krav der stilles til de afrikanske lande om frihandel og økonomiske reformer ikke reflekteres af bl.a. EU's landbrugspolitik, subsidier og toldbarrierer.

Danmark og EU skal bidrage til en positiv udvikling i Afrika og dermed forbedre relationerne med de afrikanske landes regeringer og befolkninger. Det kræver en indsats og en ændret tilgang på mange områder. Danmark har i årtier været en værdsat donor af god udviklingsbistand og haft langvarig dialog og samarbejde med en række afrikanske lande. Vi var værdsat netop fordi vi tog udgangspunkt i deres ønsker og prioriteringer og lagde stor vægt på ejerskabet til udviklingen. Den tilgang skal vi fortsætte. Den Afrikanske Union har formuleret en Agenda 2063 for kontinentets udvikling. Denne bør være udgangspunktet for samarbejdet.

Denne politik for Danmark og Europa i Afrika skal give SF's bud på hvordan Danmark kan bidrage og styrke Europas engagement og samarbejde. Politikken skal sætte rammerne for at yde støtte til de afrikanske lande samt styrke samarbejde, samhandel og udvikling mellem Afrika og Europa – og mellem AU og EU. Velvidende at der er enorme forskelle mellem lande og regioner i Afrika, giver det mening at formulere en samlet politik for Afrika på tværs af klima-, handels-, skatte-, udviklings-, udenrigs- og sikkerhedspolitik - for at bidrage til bedre vilkår for mennesker og natur. SF er positiv overfor regeringens nye fokus på og proces for at udvikle en ny "strategisk tilgang til Afrika", og vi imødeser politiske drøftelser herom hvor SF vil bidrage og påvirke regeringens forslag med udgangspunkt i nedenstående politik.

MISTILLID OG SIKKERHEDSTRUSLER

Den nævnte mistillid til Vesten og Europa bunder også i, at Vesten historisk har presset de afrikanske lande økonomisk med ulige handelsrelationer og høje renter på lån og krav om afdrag på gæld, også i økonomiske nedgangstider, hvor betalingerne har ført flere lande på randen af kollaps og uden mulighed for at imødekomme befolkningernes behov. Vesten og de internationale pengeinstitutioner har krævet – og designet – reformer som betingelse for långivning. Det indebar at slanke den offentlige sektor, som de fattigste er mest afhængig af ift. uddannelse, sundhed, infrastruktur mm.

Der er flere eksempler på, at partier i repræsentative demokratier er blevet kaprede af særlige interesser eller etniske grupper, og derfor er det afgørende at Vestens demokratistøtte tager højde for, at dette ikke sker i fremtiden. Vi skal fortsat støtte og styrke demokratiske kræfter og lande, men basere støtten på grundige analyser

og viden om, hvordan det udfolder sig i forskellige lande og etnisk sammensatte befolkninger.

Samtidig spiller både Kina og Rusland en stigende rolle i Afrika - men meget forskellige roller. Kina er en stor investor og bruger sine investeringer til at inddrage afrikanske lande i sin økonomiske sfære. Rusland spiller en mere nedbrydende rolle, bl.a. ved at sprede kaos med sin lejevær, Wagner-gruppen. Rusland bruger dette kaos til at miskreditere Vesten og bortlede opmærksomheden fra Ruslands krig i Ukraine. Europa og USA har i mange år nedprioriteret sin tilstedeværelse i og samarbejde med Afrika. Det gælder også Danmark, siden 2001 og 2015, hvor Fogh- og Løkke-regeringerne sænkede udviklingsbistanden drastisk - og den er aldrig kommet tilbage på samme niveau. Ved vores svage tilstedeværelse - også efter flere ambassade-lukninger - har vi i højere grad overladt spillepladen til Kina og Rusland.

En række lande i Afrika er præget af korrupsion og dårlig regeringsførelse - enkelte som Libyen og Somalia kan direkte kaldes fejlslagne stater. Islamistiske terrorgrupper fisker i rørte vande i de dårligst fungerende stater - eller i regioner som det nordlige Nigeria og det nordlige Mozambique, som begge er fattigere og dårligere fungerende end resten af landet. Mange af disse lande og områder ligger i Sahel (et bælte syd for Sahara) og på Afrikas Horn - begge områder, der rammes stærkt af klimaforandringer, med øget forekomst af tørke, fare for ørkenspredning og fejlslagen høst. Og i kyststaterne er fiskeressourcerne i stærk tilbagegang, bl.a. pga. overfiskeri - i flere tilfælde fra EU-landes fiskeflåder. Alt sammen skaber mere fattigdom, og sammen med dårlig regeringsførelse skaber det grobund for ekstremisme og terror.

En ny ond spiral har erstattet nogle årtiers langsomme men gradvise fremgang. Frem til COVID19-krisen blev fattigdommen reduceret, flere børn kom i skole og gennemførte deres uddannelse, levealderen steg og flere afrikanske landes økonomier voksede så meget, at landene blev mellemindkomstlande. I en del andre lande, især syd for Sahara, skete der nok fremskridt på nogle af de sociale områder, men mindre i økonomi og produktion.

COVID lammede det meste af kontinentet og afdækkede for befolkningerne hvor skæv en verden de lever i. Uligheden i landene og mellem de afrikanske lande og Vesten er steget trods Verdensmål 10's ambitioner om at reducere ulighed. Da Danmark er et af de mest lige lande i verden, er et oplagt fokus for vores samarbejde med Afrika, at give bud på, hvordan ulighed kan og bør reduceres.

En del af Afrikas problemer skyldes således interne forhold - men det ændrer ikke på, at vi har et ansvar for at rette op på de ting, som vi selv er medskyldige i.

EN NY AFRIKA-POLITIK

SF er enige med udenrigsministeren i at gøre vores relationer ligeværdige og være meget mere lydhøre overfor de afrikanske regeringer og befolkninger. Vi støtter fortsat initiativer der fremmer overholdelse af menneskerettigheder og går i tæt dialog med afrikanske landes regeringer om det.

Vi skal styrke vores tilstedeværelse og give afrikanske lande tilbud om fair samarbejde, investeringer og støtte til bæredygtig udnyttelse af ressourcer. Vi skal åbne mere for import til Europa af varer fra Afrika, også færdigvarer - for dermed at sikre landene større jobskabelse og indtjening. Det er svært, og landene er meget forskellige. At skabe permanent beskæftigelse, lokale virksomheder og fremme investering, der faktisk fører til udvikling, er prøvet før med både succes og fiaskoer. Det kræver tættere dialog med alle typer aktører, fra globale investorer til afsidesliggende landsbysamfund. Det kan Danmark bidrage til, baseret på erfaringer og hidtidige relationer. Danmark kan som lille land med en ringe og fjern kolonifortid spille en positiv rolle. Ikke mindst med formandskabet for EU i 2025 skal vi påtage os den rolle og ansvar. EU og Danmark skal have fokus på og prioritere Afrika. Vi skal sikre, at de afrikanske lande har bedre alternativer til det, som Kina og Rusland tilbyder. Hvis vi også får plads i FN's sikkerhedsråd i 2025, skal vi også der arbejde for at øge afrikanske landes indflydelse globalt.

Danmark skal især samarbejde med regeringer, som udviser vilje til at bevæge sig i retning af demokrati og menneskerettigheder. Vi skal nøje overveje hvordan vi kan samarbejde med forskellige styreformere. I lande hvor regeringen efter et kup på ingen måde repræsenterer befolkningen, kan en dansk eller europæisk støtte til store statslige programmer ikke gennemføres. Hvis der sidder regimer uden demokratisk legitimitet skal støtten gives til f.eks. civilsamfund, men med samme formål om at fremme fattigdomsbekæmpelse, grøn udvikling og demokrati. Vi vil bidrage til at udvikle disse gruppers kapacitet, i anerkendelse af at de i stigende grad er ryggraden i sociale forandringer.

Der vil være militærdiktaturer, som vi ikke kan samarbejde med, f.eks. det nuværende i Eritrea. Der vil også være grænsetilfælde - lande, som vi fortsat skal samarbejde med trods udfordringer, som f.eks. Uganda, hvor demokrati og menneskerettigheder er under pres. Disse lande skal vi vurdere individuelt. Vi kan samarbejde og støtte de positive udviklinger, f.eks. Ugandas måde at modtage flygtninge fra nabolande på. Et stort land som Sydafri-

ka, der vælger at samarbejde – også militært – med Rusland, er svært at komme udenom, og de har trods alt stadig en form for demokrati, mediefrihed m.v.

Vi skal øge både vores bistand og investeringer i Afrika, både multi- og bilateralt, og vi skal gøre det klart for den danske befolkning, at der ikke er tale om almisser, men om samarbejde til gensidig gavn. Bistand vil stadig spille en stor rolle, dels fordi vi skal medvirke til at genoprette skaderne fra mange års kolonitid og ulige handelsrelationer, dels fordi klimaforandringerne, som Afrika ikke selv er skyld i, forringer betingelserne for landbrug m.v. i Afrika. Og endelig skal vi mest muligt bruge penge forebyggende frem for at vente, til der opstår naturkatastrofer og konflikter og deraf følgende flygtningestrømme, som tvinger os til at bruge penge på nødhjælp, genopbygning og på forsvar af Europas grænser. Vi skal prioritere uddannelse, især til kvinder. Generelt skal Danmark og EU have fokus på at fremme kvinders ligestilling. Samtidig vil uddannelse, jobskabelse og udvikling af velfærd også være det mest effektive værn mod den befolkningstilvækst, som - modsat det meste af den øvrige verden - fortsat er et problem i Afrika.

Vi skal ikke gøre det til en ambition at trænge Kina ud af Afrika. Vi kommer til at være i Afrika side om side med Kina. Men vi skal etablere tilbud, som gør det attraktivt for en del afrikanske lande at samarbejde med Danmark og Europa. Og det er vel at mærke til gensidig gavn. F.eks. kan det være med til at bryde det næsten-monopol, som Kina har på udvinding og især forarbejdning af de sjældne jordarter, som er så afgørende bl.a. for den grønne omstilling. Og vi skal gøre det på en måde hvor afrikanske lande får gavn af det, bl.a. ved at støtte dem i at gennemføre en skatte- og afgiftspolitik på ressourceudvinding, der kan sikre staterne de nødvendige indtægter.

PRIORITERINGER I SF'S AFRIKAPOLITIK

1. Danmark og EU skal introducere en ligeværdig handel og en fair landbrugspolitik, ved at:

- Revidere eksisterende handelsaftaler med de afrikanske lande og regioner, samt reformere EU's landbrugspolitik så afrikansk landbrug får fair konkurrencevilkår, civilsamfund inkluderes og klima- og naturskadeligt industrilandbrug hæmmes.
- Forhindre at europæiske virksomheder dumper egne fødevarer, produceret med landbrugsstøtte, i Afrika.
- Frihandelsaftalen "everything but arms" skal udvides til at gælde alle afrikanske lande.
- Opdatere sin indkøbspolitik for at prioritere afrikanske færdigvarer frem for import af uforarbejdede råstoffer, og give fortrin til klima-, miljø- og naturvenlige produkter. Dette understøttes yderligere ved at donere teknologi og adgang til patentrettigheder til udvalgte samarbejdslande.

2. Danmark og EU skal bidrage langt mere til klimatilpasning, kompensation for tab og skader, grøn omstilling, sikre forsyning med rent vand samt beskyttelse af biodiversitet, med respekt for landenes ret til udvikling, ved at:

- Arbejde for, at det nye mål for klimabistand, som skal aftales på COP29 til efteråret, fastsættes ud fra behovene i de sårbare lande.
- Bidrage til at opbygge kapacitet hos lokale og nationale myndigheder og støtte lokale projekter, som beskytter regnskov og anden natur på grundlag af bl.a. AUs Agenda 2063 og de regionale samarbejdsorganer i Afrika.
- Skabe bedre kontrol af import af træ og biomasse fra Afrika, herunder sikre jordrettigheder og traditionelle jordbrug.
- Stoppe EU-landes overfiskeri langs Afrikas kyster, støtte opbygning af lokale og skånsomme fiskeflåder samt bidrage til monitorering og sanktionsmuligheder mod illegal fiskeri.
- Opprioritere støtte og sikre lige adgang til uddannelse og job, der er vigtige for den grønne omstilling.

3. Danmark og EU skal håndtere migrationspresset fra Afrika, herunder forebygge behovet for at emigrere. Vi skal bidrage til international sikkerhed og forebygge lokale konflikter, ved at:

- Styrke og støtte AU og de regionale samarbejdsorganisationer, som forebygger krige og katastrofer.

- Styrke dansk og europæisk diplomati og tilbyde støtte til konflikthåndtering og mægling.
- Bidrage til at klimatilpasse og genoprette områder ramt af klimaforandringer.
- Tilføre tilstrækkelige midler til at forhindre humanitære katastrofer, skabe job og investeringer i områder med høj tæthed af flygtninge og internt fordrevne – og dermed mindske konflikter.
- Det er afgørende for at modvirke migrationspresset, at vi investerer i kontinentet, særligt i uddannelse, gode jobs og udvikling af velfærd i de pågældende lande. Kontinentet har brug for kvalificeret arbejdskraft og solide institutioner.
- Desuden har SF en omfangsrig asylpolitik, der omfatter planer for humanistiske modtagecentre i tredjelande m.v. Disse uddybes i detaljen i SF's migrationspolitiske papirer.

4. Danmark og EU skal indgå i ligeværdige partnerskaber med afrikanske befolkninger i kampen for demokrati og menneskerettigheder – ved at vi:

- Prioriterer investeringer og udviklingsstøtte gennem større bilaterale programmer med demokratisk valgte regeringer, mens indsatser i lande med autokrati og efter kup skal omdirigeres til civilsamfund, privatsektor og mere lokale kræfter.
- Prioriterer at støtte lokalt forankrede rettighedsbaserede organisationer, uformelle grupper og græsrodsbevægelser. Vi vil bidrage til at udvikle disses kapacitet og styrke organiseringssevnen.
- Indgår partnerskaber med afrikanske kvindeorganisationer og intensiverer støtten til deres indsats for at fremme og implementere kvinders juridiske rettigheder, som de er prioriteret og ratificeret af de afrikanske lande i AU's Maputo-protokol, for blandt andet at fremme udviklingen af retspraksis på dette område.
- Styrker tilstedeværelse og engagement i Afrika med flere ambassader og øger samarbejde med øvrige nordiske ambassader samt EU-repræsentationer. Også udenrigsministeriets interne Afrika-kapacitet og den udviklingsfaglige rådgivning skal styrkes.

5. Danmark og EU skal skaffe øget finansiering af indsatser i og samarbejde med Afrika - ved at:

- Finde innovative finansieringskilder, som kanaliseres tilbage til klimafinansiering i Afrika, såsom: CO2 skat på udledninger fra søfart, en ambitiøs flyafgift, beskatning af handel med værdipapirer, beskatning af de rigeste danskeres formuer, ligesom dele af indtægterne fra handel med EU's kvoter for CO2-udslip skal gå til international klimabistand.
- Klimabistand skal ligge ud over den traditionelle udviklingsbistand. Udgifter til flygtningemodtagelse i Danmark skal heller ikke medregnes i udviklingsbistanden.
- Implementeringen af de nye grønne og sociale krav, der i dag stilles til Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU), følges tæt, ligesom resultaterne af den nye finansiering til IFU skal evalueres og revideres løbende. Det skal senest i 2025 evalueres om den nye tilførsel af lånemidler (nationale genudlån) til IFU håndteres efter formålet og ikke tilbagefører for mange midler til den danske statskasse i risikobidrag mm.
- Reformere DKs Eksport- og Investeringsfond (EIFO), så der stilles såvel grønne som sociale krav - mindst på niveau med hvad der i dag stilles til IFU
- Eftergive eller i det mindste fastfryse de lån, som Vesten har givet til de fattigste afrikanske lande. Danmark og EU skal arbejde for at private långivere og Kina også bidrager til gældsopløsningen, og opfordre til brug af gavebevillinger frem for lån i udviklingsbistanden og klimabistanden.
- Støtte at den nylige aftale om minimums-selskabsskat i OECD-landene implementeres, samt at den skal modsvares af en tilsvarende aftale, der indgås globalt i FN for at eliminere skattely. Danmark – og EU – skal støtte de afrikanske lande med at stoppe kapitalflugt ud af kontinentet.
- Hjælpe afrikanske lande med at opruste deres skatte-lovgivning, systemer og forvaltning og især forbedrer den skatteinddrivelse der kan knyttes til en intensiveret udvinding af særlige jordarter og "grønne mineraler" der i stigende grad efterspørges til den grønne omstilling.
- Særligt yde økonomisk støtte til pilotprojekter, forprojekter og mindre projekter, som kan bane vejen for at opskalere gode erfaringer og tiltrække private investeringer.